

ОЦІНКА СУЧАСНОГО РИНКУ ПРАЦІ СПЕЦІАЛІСТІВ У СФЕРІ «БУХГАЛТЕРІЯ/ФІНАНСИ ПІДПРИЄМСТВА»

EVALUATION OF THE MODERN LABOUR MARKET OF SPECIALISTS IN THE FIELD «ACCOUNTING/BUSINESS FINANCE»

Ткачук І.М.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку і аудиту,
Луцький національний технічний університет

У статті представлено оцінку вітчизняного та зарубіжного ринків праці для спеціалістів у сфері «Бухгалтерія/Фінанси підприємства», яка дає змогу визначити актуальність професії в найближчому майбутньому, адже сучасний ринок праці демонструє мінливість, а популярність професій не є константою. Відповідно, під час вибору фаху необхідно враховувати тенденції затребуваності на даний час, а також аргументовано прогнозувати можливість кар'єрного росту.

Ключові слова: бухгалтерія, вакансія, ринок праці, професія, професійна мобільність, спеціаліст, фахівець, фінанси підприємства.

В статье представлена оценка отечественного и зарубежного рынков труда для специалистов в сфере «Бухгалтерия/Финансы предприятия», которая позволяет определить актуальность профессии в ближайшем будущем, ведь современный рынок труда демонстрирует изменчивость, а популярность профессий не является константой. Соответственно, при выборе профессии необходимо учитывать тенденции востребованности в настоящее время, а также аргументировано прогнозировать возможность карьерного роста.

Ключевые слова: бухгалтерия, вакансия, рынок труда, профессия, профессиональная мобильность, специалист, финансы предприятия.

The article presents an assessment of the domestic and foreign labor market for specialists in the field of «Accounting/Finance of the enterprise», which allows you to determine the relevance of the profession in the near future. After all, the modern labor market demonstrates variability, and the popularity of professions is not constant. Accordingly, when choosing a profession, it is necessary to take into account the current demand trends, as well as to reasonably forecast the possibility of career growth.

Keywords: bookkeeping, vacancy, labor market, profession, professional mobility, specialist, finance of the enterprise.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. За роки незалежності український ринок праці зазнав низки змін. Перехід до ринкових відносин, зародження малого і середнього бізнесу, а також стрімкий розвиток Інтернет-технологій сприяли трансформації багатьох професій. Змінилися не тільки назви посад, а й зміст роботи. З'явилися професіонали, які є носіями знань відразу в декількох сферах і працюють «на стику» професій [1].

Світ змінюється в бік глобалізації економічних ринків, інвестиційні кордони розширюються, зростає потреба в тому, щоб фахівець у сфері «Бухгалтерія/Фінанси підприємства» був експертом із неперевершеними навиками спілкування та здібностями задовольнити нові інформаційні потреби. Зокрема, на невеликих

за обсягами підприємствах керівники бажають бачити універсального спеціаліста. Відповідно, популярною є суміщена професія головний бухгалтер/фінансовий менеджер – це фахівець, який повністю відповідатиме і за фінансові питання, і за питання, пов'язані з обліком.

На кадровому ринку професія у сфері «Бухгалтерія/Фінанси підприємства» належить до числа найбільш затребуваних, і «рахівник», який вирішив змінити роботу, ніколи не залишиться без неї. Однак нині з урахуванням зростаючих вимог із боку роботодавців претендентам, які не доклали зусиль для вдосконалення своїх професійних знань і вмій, що не обтяжують себе дотриманням правил ділового етикету, знайти місце в професійному житті виявляється досить складно.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної про-

блеми і на які спирається автор. Ринок вакансій для галузі «Бухгалтерія/Фінанси підприємства» повністю відображає наявний у професії поділ за напрямками спеціалізації. Найбільше пропонують роботу простим бухгалтерам – потрібні переважно «спеціалізовані» бухгалтери (для ведення конкретної ділянки обліку) або бухгалтери-початківці, у яких малий досвід (для економії витрат на оплату праці). Значно рідше шукають «дорогих» спеціалістів – головних бухгалтерів, фахівців в оподаткуванні, бюджетуванні та плануванні, фінансових директорів, бухгалтерів по МСФО та ін.

За підсумками 2016 р. вакансія бухгалтера входила до ТОП-5 професійних сфер із найвищою конкуренцією, при цьому залишаючись найбільш конкурентною протягом останніх кількох років [2].

Бюро статистики праці США прогнозує, що до 2024 р. відкриється 142 400 нових робочих місць з обліку й аудиту у США. Це відповідає 11-процентному зростанню числа робочих місць [3].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. На сучасному ринку праці зростають вимоги до фахівців за професійним напрямом «Бухгалтерія/Фінанси підприємства» в частині здатності розв'язувати складні завдання і проблеми у сфері професійної діяльності із поглибленим рівнем знань та вмінь інноваційного характеру, достатнім рівнем інтелектуального потенціалу для вирішення проблемних професійних завдань. Це зумовлено тим, що у сьогоденні джерелом вартості є знання та інформація, якими володіє людина. При цьому знання продукуються системою навчання, яка є невід'ємним елементом сучасного багатогранного трудового процесу.

Формулювання цілей статті (**постановка завдання**). Метою дослідження є виявлення основних вимог на вітчизняному та зарубіжному ринках праці до фахівців за професійним напрямом «Бухгалтерія/Фінанси підприємства».

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Професія у сфері «Бухгалтерія/Фінанси підприємства» вважається однією з найдавніших професій, яка допомагає розумно здійснювати управління доходами і витра-

тами, ефективно розподіляти грошові потоки. Зокрема, бухгалтера вважають другою людиною на підприємстві, а якщо мова йде про грошові кошти, то й першою.

Бухгалтер/фінансист – це професія, де необхідно системно мислити, тобто бачити не окрему операцію, а систему цих операцій. Це професія, яка вимагає уваги до деталей, а також пристрасі до чисел та їх практичного застосування. Як засвідчують кадрові та рекрутингові агентства, напрям «Бухгалтерія/Фінанси підприємства» постійно користується попитом та є одним із самих затребуваних на ринку праці не лише в Україні, а й за її межами. Комусь потрібні фахівці широкого профілю, а комусь – професіонали в одній вузькій сфері. Головна вимога – справжній професіонал зобов'язаний орієнтуватися в усьому, що має відношення до діяльності організації, в якій він працює, цікавитися економікою, політикою, відстежувати зміни в законодавстві та постійно підвищувати свою кваліфікацію.

За даними міжнародного кадрового порталу HeadHunter (hh.ua), хороших бухгалтерів/фінансистів цінують завжди і всюди, і цей запит входить до топ-10 найбільш популярних пошукових запитів від роботодавців [4], а за даними кадрового агентства rabota.ua, фахівці у сфері «Бухгалтерія/Фінанси підприємства» з року в рік потрапляють у топ-10 найбільш затребуваних роботодавцями спеціалістів [5].

Однак варто пам'ятати, що вимоги, що нині висувуються сучасним ринком праці, включають у себе два складника: професійну та особистісну. Зокрема, компетентність фахівця вимагає постійно тримати руку на пульсі змін у всіх сферах господарської діяльності, тобто у проведенні постійного моніторингу та врегулювання кризових явищ соціально-економічного характеру шляхом використання отриманих знань, наявних умінь через інтелектуальну, пізнавальну, практичну діяльність.

Середня кількість вакансій у професійній сфері «Бухгалтерія/Фінанси підприємства» представлена в табл. 1.

Дані порталу HeadHunter (hh.ua) свідчать про те, що професійна сфера «Бухгалтерія» у лютому 2017 р. увійшла до числа динамічних професійних сфер, за якими спостеріга-

Таблиця 1

**Середня кількість вакансій у професійній сфері
«Бухгалтерія/Управлінський облік/Фінанси підприємства»**

Професійна сфера	Кількість вакансій за		Середня кількість за період	Кількість вакансій за		Середня кількість за період
	лютий 2016 р.	лютий 2017 р.		березень 2016 р.	березень 2017 р.	
Бухгалтерія/Управлінський облік/Фінанси підприємства	981	1194	1139	970	1235	1156

Джерело: сформовано за даними [6; 7]

лася найбільша кількість розміщених вакансій від роботодавців. При цьому найактивнішими роботодавці були в Києві, Чернігові, Хмельницькому та Івано-Франківську. Середня заробітна плата бухгалтерів у лютому 2017 р. становила 8 450 грн. і порівняно з лютим 2016 р. характеризувалася зростанням на 23% [7].

У докладі Комісії Європарламенту Agenda for new skills and jobs, а також офіційних списках затребуваних професій у Великобританії, Данії, Франції, Швеції як найбільш репрезентативних країн, що відображають загальну тенденцію нестачі кваліфікованих працівників на ринку праці, фінансові експерти, аудиторі і бухгалтери зі знанням англійської мови включені до списку галузей професій, які особливо гостро потребують спеціалістів високої кваліфікації у багатьох країнах Європи [8].

Сайт glassdoor.com щороку публікує рейтинг найкращих професій у США. Професії оцінюються за кількома параметрами: середня річна зарплата, задоволеність роботою, кількість вакансій. До ТОП-50 найкращих професій 2017 р. увійшли професії, які відповідають підготовці вітчизняних спеціалістів за фахом «Бухгалтерія/Фінанси підприємства», тобто фахівців, які обліковують, аналізують, контролюють (табл. 2).

Помилковою є думка, що працівники за спеціальностями бухгалтер і економіст стануть не потрібними в майбутньому. Попит на них не зміниться, збільшаться лише вимоги. Будь-яка організація стане розраховувати тільки на першокласних бухгалтерів, тому людям, які вирішили присвятити своє життя бухгалтерським розрахунками і вивченню законів, доведеться докласти максимум зусиль, щоб отримати потрібний багаж знань. Людина, що займає таку відповідальну посаду, зобов'язана вміти будувати «розумні» ходи з оптимізації, розвитку і просування виробництва, а ці здібності є далеко не в усіх людей [10].

Під час вибору кращих вакансій 2017 р. (The Best Jobs of 2017) до уваги бралися професії, які пропонують працевлаштування, хорошу зарплату, враховують співвідношення часу роботи та особистого життя і гарантії зайнятості. Рейтинг затребуваних фахівців у США з урахуванням суміжних процесів вітчизняних фахівців у сфері «Бухгалтерія/Фінанси підприємства», подано в табл. 3.

Важливою вимогою як вітчизняного, так і зарубіжного ринку праці у сфері «Бухгалтерія/Фінанси підприємства» є професійна мобільність, яка проявляється в особистості через

Таблиця 2

Рейтинг професій США у професійній сфері «Бухгалтерія/Фінанси підприємства»

Професія	Місце у рейтингу	Середня заробітна плата на рік, \$
Експерт з аналізу даних (Data scientist)	1	110 000
Податковий менеджер (Tax manager)	4	110 000
Менеджер з аналітики (Analytics manager)	5	112 000
Менеджер з аудиту (Audit manager)	13	98 000
Фінансовий менеджер (Finance manager)	19	116 000
Компенсаційний аналітик (Compensation Analyst)	35	70 000
Бухгалтер (Accounting Manager)	38	82 000
Менеджер бізнес-операцій (Business Operations Manager)	42	93 000

Джерело: сформовано за даними [9]

Таблиця 3

Рейтинг спеціалістів у професійній сфері «Бухгалтерія/Фінанси підприємства»

Професія	Місце у рейтингу	
	The 100 Best Jobs [11]	Best Business Jobs [12]
Statistician	4	1
Financial Advisor	26	3
Actuary	27	4
Accountant		
39	6	
Financial Manager	48	8
Business Operations Manager	53	9
Management Analyst	69	10
Financial Analyst	71	11
Market Research Analyst	76	12
Loan Officer	84	14

Джерело: сформовано за даними [11; 12]

здатність до творчої праці та професійного розвитку. І саме професійна мобільність є необхідним складником висококваліфікованих фахівців, адже динаміка сучасних бізнес-процесів вимагає від фахівців високого рівня узагальнених професійних знань, готовність до оперативного відбору і реалізації оптимальних способів виконання різних завдань не лише в галузі своєї професії; можливість і здатність успішно переключатися на іншу діяльність або ж змінювати її вид.

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. На сучасному ринку праці професія у сфері

«Бухгалтерія/Фінанси підприємства» входить до числа найбільш затребуваних, адже дані фахівці необхідні у фінансово-кредитних установах, страхових компаніях, бюджетних та державних органах, на промислових підприємствах, у спільних і торгових компаніях на посадах керівників підприємств, головних бухгалтерів, фінансових директорів, бухгалтерів, менеджерів різних рівнів управління, аудиторів. Тим не менш у сьогоднішні з урахуванням зростаючих вимог із боку роботодавців здобувачам необхідно докласти багато зусиль до вдосконалення своїх професійних знань та вмінь, а також правил ділового етикету.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. 10 профессий, которые изменились за годы Независимости [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://hh.ua/article/19124>
2. Барометр рынка труда Украины 2016. Итоги года [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://hh.ua/article/19781>
3. Accountant [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://money.usnews.com/careers/best-jobs/accountant>
4. Новости сайта HeadHunter (hh.ua). [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://hh.ua/news>.
5. Нужные профи: топ-20 самых востребованных специалистов и их зарплаты [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://blog.rabota.ua/19994-2/>
6. Кто сейчас нужен стране [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://hh.ua/article/20360>.
7. Кто сейчас нужен стране / начало весны [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://hh.ua/article/20135>
8. Список востребованных профессий в Европе [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.infocentereurope.ru/news.php?extend.22>
9. 50 Best Jobs in America [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.glassdoor.com/List/Best-Jobs-in-America-LST_KQ0,20.htm
10. Список востребованных профессий в 2017 году [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://protokol.com.ua/ru/spisok_vostrebovannih_professiy_v_2017_godu/
11. The 100 Best Jobs. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://money.usnews.com/careers/best-jobs/rankings/the-100-best-jobs>
12. Best Business Jobs [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://money.usnews.com/careers/best-jobs/rankings/best-business-jobs>